

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka E. D. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. kwoty 8 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 23.5.2012 roku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 446 § 4 kc oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2400 zł oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, ewentualnie o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego według spisu kosztów, który zostanie przedłożony na rozprawie. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że 26.8.2011 roku w miejscowości P., kierujący nieustalonym pojazdem doprowadził do potrącenia rowerzystki H. D. (1), która na skutek odniesionych obrażeń poniosła śmierć na miejscu. Zmarła była babcią małoletniej powódki. Postanowieniem z 30.11.2011 roku śledztwo w tej sprawie zostało umorzone ze względu na nie wykrycie sprawcy. Pozwany w odpowiedzi na zgłoszone roszczenie, przyznał za rzecz powódki kwotę 7 000 zł tytułem zadośćuczynienia. Przyznana kwota pozostaje nieadekwatna w stosunku do krzywdy, jakiej doznała powódka po stracie osoby bliskiej.

W odpowiedzi na pozew pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub na podstawie spisu kosztów w przypadku jego przedstawienia. W uzasadnieniu pozwany podał, że nie kwestionuje, że w dniu 26.8.2011 roku w miejscowości P. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego babcia powódki H. D. (1) została potrącona przez nieznanego sprawcę, a na skutek odniesionych obrażeń poniosła śmierć na miejscu. Jednakże w związku z nie posiadaniem przez H. D. (1) odpowiedniego oświetlenia, zasadnym było uznanie przez pozwanego przyczynienia się zmarłej w wysokości co najmniej 30 %. Wyplacona przez pozwanego powódce kwota 7 000 zł stanowi świadczenie ustalone z uwzględnieniem 30 % przyczynienie się poszkodowanej i jest kwotą adekwatną do cierpienia powódki. Ponadto, pozwany podniósł, że powódka uznała przyznaną jej kwotę za w pełni rekompensującą doznaną przez nią krzywdę, ponieważ wytoczyła powództwo po upływie prawie dwóch lat od ustalenia wysokości zadośćuczynienia.

Wyrokiem z 1 grudnia 2015 roku, sygn. akt I C 716/14 Sąd Rejonowy w Łomży I Wydział Cywilny zasądził od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powódki E. D. kwotę 3 500 zł z ustawowymi odsetkami za okres od 1.12.2015 r. do dnia zapłaty (pkt I); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II); zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 195,52 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 26.08.2011 r. w P. przed mostem na rzece N. doszło do wypadku drogowego w ten sposób, że nieustalony pojazd jadący od strony P. w kierunku Ł. potrącił rowerzystkę H. D. (1), która w następstwie odniesionych obrażeń poniosła śmierć. Rower, którym poruszała się H. D. (1) wyposażony był w światło odblaskowe z przodu roweru, czerwone światło odblaskowe na tylnym błotniku oraz żółte światło odblaskowe pod siodełkiem. H. D. (1) urodziła się w (...) r. W chwili śmierci miała 72 lata. Cieszyła się dobrym zdrowiem, nie chorowała, była sprawna fizycznie. H. D. (1) sprawowała opiekę nad powódką i jej siostrą oraz przygotowywała posiłki. Spędzała wolny czas z wnukami, bawiąc się z nimi, a także ucząc ich. Wszystkie święta, w tym Wigilię Bożego Narodzenia spędzała wraz z powódką oraz z jej rodziną. Powódka była bardzo zżyta z babcią oraz silnie z nią związana emocjonalnie. Przed śmiercią babci E. D. była osobą otwartą, pogodną, wesołą i radosną. Po śmierci babci zamknęła się w sobie, przestała okazywać innym swoje uczucia. Prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w (...) śledztwo w sprawie I Ds. 1716/11 mające na celu ustalenie sprawcy przedmiotowego wypadku komunikacyjnego, zostało umorzone postanowieniem z dnia 30.11.2011 r. wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny na skutek przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego w dniu 22.05.2012 r. wypłacił E. D. kwotę 7 000 zł, uwzględniając 30 % przyczynienie się H. D. (1) do powstania szkody.

Sąd Rejonowy zważył, że w chwili wypadku, powódka E. D. miała 15 lat. Śmierć osoby bliskiej, z którą spędzało się codziennie wolny czas jest przeżyciem trudnym do zaakceptowania tym bardziej, gdy śmierć danej osoby jest śmiercią tragiczną. Po śmierci H. D. (2) życie powódki zmieniło się. Bardzo przeżywała jej śmierć. Stała się smutna, apatyczna,

bez wigoru i chęci do życia. Ból spowodowany śmiercią babci i trwające do dnia dzisiejszego cierpienia psychiczne utrudniają jej normalne funkcjonowanie. W ocenie sądu, zasadne było przyznanie na rzecz powódki zadośćuczynienia w kwocie 15 000 zł. Zmarła H. D. (1) przyczyniła się jednak do powstania przedmiotowego wypadku w 30 %. Poruszała się bowiem rowerem w porze nocnej, a był on zaopatrzony jedynie w światła odblaskowe, bez światel pozycyjnych, które są obligatoryjnym elementem wyposażeniu roweru. Nie było to jednak wyłączną przyczyną przedmiotowego wypadku drogowego. Brak kontaktu uderzającego pojazdu z rowerem, w szczególności w tylną część roweru, wskazuje, iż kierujący mógł dostrzec H. D. (1) w ostatniej chwili i zdążyć wykonać manewr obronny w postaci wyprzedzania, którego jednakże nie wykonał prawidłowo i co w konsekwencji skutkowało uderzeniem H. D. (1). Zdaniem sądu, brak było podstaw do uwzględnienia co najmniej 60 % przyczynienia się poszkodowanej, jak wskazywał w trakcie procesu pozwany. Z analizy materiału dowodowego wynika, że nieznanemu sprawcy uderzył H. D. (1) jadąc zgodnie z jej kierunkiem jazdy, dlatego też to on powinien zwracać należytą uwagę na wyłaniającą się przed nim przestrzeń. Biorąc pod uwagę fakt 30 % przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody oraz wypłacone na rzecz powódki zadośćuczynienie w kwocie 7 000 zł należało przyznać na jej rzecz z tego tytułu dodatkową kwotę 3 500 zł. Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 446 § 4 kc, a o odsetkach w oparciu o art. 476 kc i art. 481 kc. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 100 kpc w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez powódkę w części oddalającej powództwo E. D. co do odsetek ustawowych od kwoty 3 500 zł od dnia 23.5.2012 r. do dnia 30.11.2015 r. Powódka zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 455 kc i art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w okolicznościach, w których powinny znaleźć zastosowanie, a w konsekwencji przyjęcie, że odsetki od zadośćuczynienia należą się od dnia wydania wyroku, a nie od dnia wymagalności roszczenia, którym jest następny dzień po upływie 30-dniowego terminu od dnia zgłoszenia roszczenia. Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki E. D. dodatkowych odsetek ustawowych od kwoty 3 500 zł od dnia 23.5.2012 r. do dnia 30.11.2015 r. oraz o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z siedzibą w W. wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się być częściowo zasadna, natomiast w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne sądu I instancji w całości oraz przyjął je za własne.

Odsetki ustawowe przysługują uprawnionemu za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, niezależnie od tego, czy wierzyciel poniósł szkodę i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. W obecnej sytuacji gospodarczej mają one przede wszystkim zapewnić swego rodzaju zryczałtowane wynagrodzenie dla wierzyciela za korzystanie z należnych mu środków pieniężnych przez dłużnika, który powinien spełnić świadczenie stosownie do art. 455 kc lub do przepisów szczególnych, do których należy art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.) (za wyrok SA w Warszawie z 24.2.2015 r., sygn. akt VI ACa 384/14, L.). Zgodnie z art. 455 kc, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Stosownie natomiast do art. 14 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od

dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Wyjątkowo w przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego (art. 14 ust. 2 zd. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...)).

Zadośćuczynienie ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych, co sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia, zależy od oceny sądu. Ocena ta powinna opierać się na całokształcie okoliczności sprawy, a przy ustalaniu rozmiaru doznanych cierpień powinny być uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, odniesione jednak do indywidualnych okoliczności danego wypadku. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie w jego zapłacie zależy od okoliczności każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku, co oznacza, że datą początkową biegu odsetek ustawowych może być zarówno dzień wyrokowania, jak i dzień poprzedzający tę datę (za: wyrok SA w Katowicach z 11.2.2014 r., sygn. akt V ACa 693/13, L.; wyrok SA w Krakowie z 4.2.2015 r., sygn. akt I ACa 1596/14. L.).

Sąd Okręgowy uznał, że w odniesieniu do okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, zasadnym jest zasądzenie odsetek ustawowych na rzecz powódki od dnia następnego po dniu otrzymania przez pozwanego odpisu pozwu, tj. od dnia 21 czerwca 2014 roku. Sąd II instancji miał przy tym na uwadze okoliczność ustalania w toku postępowania przed sądem I instancji stopnia przyczynienia się zmarłej H. D. (1) do zaistniałego wypadku i związanej z nim szkody. Tym bardziej, że w sprawie sygn. akt I C 715/14 z powództwa siostry powódki N. D., sąd ustalił, że zmarła nie przyczyniła się do zaistniałego wypadku. Wobec tego, w ocenie sądu, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny z siedzibą w W. powinien od dnia otrzymania odpisu pozwu liczyć się z możliwością, że sąd I instancji zasądzi na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę wyższą niż wypłacona przez pozwanego na skutek przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Apelująca żądała zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 3 500 zł od 23 maja 2012 roku, tj. od dnia następnego po dniu wydania decyzji z 22.5.2012 roku, która zakończyła proces likwidacji szkody, z powołaniem się na ww. art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...). Jednakże Sąd Okręgowy, z powyżej przedstawionych względów, w tym zakresie stanowiska powódki nie podzielił i w tej części apelacja została oddalona.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 kpc, natomiast w pozostałej części apelację oddalił w oparciu o art. 385 kpc, jak w pkt I i II orzeczenia.

Ze względu na wynik sprawy koszty procesu za drugą instancję pomiędzy stronami zostały zniesione na podstawie art. 100 kpc, jak w pkt III orzeczenia.